

KATONAOLIMPIKONJAINK LONDONBAN

London 1908 és 1948 után immár harmadik alkalommal lesz házigazdája a világ legnagyobb és minden sportoló által a legfontosabbnak tartott versenyének, a Nyári Olimpiai Játékoknak.

A világ legjobb sportolói idén 2012. július 27. és augusztus 12. között újra a brit fővárosban mérik össze erejüket 26 sportág 302 versenyszámában. Igaz, a kvalifikációs sorozat még nem zárult le, de az már eldőlt, hogy ezen az olimpián előreláthatólag egyetlen hivatásos katonaoлимпikon szerepel magyar színekben, Kővágó Zoltán százados. Jelen írás áttekintést ad katonasportolóink előző két londoni olimpiai szerepléséről.

1908

A IV. Olimpia Játékok 1908. április 27. és október 31. között kerültek megrendezésre Londonban huszonkét sportág százötven versenyszámában, huszonkét ország 1999 férfi és 36 női, összesen 2035 versenyzőjével. Magyarországot nyolc sportág 37 versenyszámában 63 férfi versenyző képviselte.

Hivatásos katonáinkat Zulawszky Béla őrnagy (1869–1914), a Magyar Athletikai Club (MAC) és nemes tasnádi Szántay Jenő százados (1881–1914), ugyanezen egyesület versenyzője vívásban képviselte. Zulawszky Béla kard egyéni küzdelmeiben hat győzelemmel ezüstérmét szerzett, a párbajtőr egyéni küzdelmeiben az első fordulóban kiesett és helyzetlenül végzett. Ezüstérme a hivatásos katonák által szerzett első olimpiai érmünk. Szántay Jenő a vívás kard egyéni versenyszámában három győzelemmel a negyedik helyen végzett. Az első világháborúban 1914-ben mind a ketten hősi halált haltak szolgálateljesítésük közben.

1948

A második világháború befejezése után három évvel, 1948. július 29. és augusztus 14. között rendezték meg a XIV. Nyári Olimpiai Játékokat. Versenyein 18 sportág 136 versenyszámában 59 ország 3714 férfi és 385 női sportolója, összesen 4099 versenyző vett részt. Magyarországot tizenhárom sportág 73 versenyszámában, valamint a művészeti versenyek irodalom kategóriájában 107 férfi és 21 női, összesen 128 versenyző képviselte, köztük 14 hivatásos katona.

Hivatásos katonáink közül Takács Károly (1910–1976) a sportlövészet, ötalakos gyorspisztoly 2×30 lőszer 25 méteres számában 580 körös világsúccsal olimpiai bajnok lett. Szereplése egyedülálló volt, hiszen 1938 szeptemberében egy hadgyakorlaton a gránát leszakította a jobb kézfejét. Sérülése után az államfő jóvoltából „kivételesen és kegyelemből” maradhatott hivatásos állományban. Felgyógyulása után megtanult bal kézzel lőni és 1939-ben már magyar bajnok, csapatban világbajnok volt. Amikor Londonban az erős

mezőnyben győzött és Szepesi György kérte, beszéljen olimpiai bajnoki címéről, benyúlt belső zsebébe és előhúzta előre megírt győzelmi nyilatkozatát.

Berczelly Tibor (1912–1990), dr. Kárpáti Rudolf (1920–1999), Kovács Pál (1912–1995) és Papp Bertalan a vívó kardcsapat tagjaként a döntőben Olaszországot 10:6 arányban legyőzve olimpiai bajnokságot nyert. Berczelly Tibor és Kovács Pál már 1936-ban a győztes kardcsapat tagja volt, és tizenkét éves kényszerszünet után állt ismét a dobogó legmagasabb fokára. Itt indult Kárpáti Rudolf párját ritkító olimpiai szereplése, melynek során aztán az előbb említett Kovács Pállal hat-hat aranyérmet nyertek, de a csapat tagjai közül később Berczelly Tibor háromszoros, Papp Bertalan (1913–1992) kétszeres olimpiai bajnok lett. Nyéki Imre (1928–1995) úszásban, a Nyéki Imre, Mitró György, Szathmáry Elemér, Kádas Géza összetételű 4×200 méteres gyorsváltó tagjaként 8:48,4 perces teljesítménnyel ezüstérmet nyert. Kovács Pál a vívás kard egyéniben öt győzelemmel, Maszlay Lajos a tőr egyéni küzdelmeiben négy győzelemmel bronzérmet szerzett. Baranyai László (1920–1984) tornában tagja volt az 1330,85 ponttal bronzérmes összetett csapatnak (Tóth Lajos, Sántha Lajos dr., Pataki Ferenc, Mogyorósi-Klencs János, Várkői Ferenc, Fekete József, Mogyoróssy Győző társaságában); gyűrűn 37,90 ponttal a kilencedik, összetett egyéniben 222,40 ponttal a tizenhatodik, korlátan 38,10 ponttal a tizenhatodik, lóugrásban 37,60 ponttal a huszadik, lólengésben 36,30 ponttal a harmincadik, nyújtón 36,50 ponttal a harmincnegyedik, műszabadgyakorlatban 36,00 ponttal a 41. helyen végzett. Hatz József (1904–1988) és Maszlay Lajos (1903–1973) a vívó tőrscapat tagjaként (Bay Béla, Dunay Pál, Gerevich Aladár, Palócz Endre mellett), Henneyei Imre (sz.: 1913) a párbajtőrscapat tagjaként (Balthazár Lajos, Bay Béla, Dunay Pál, Mikla Béla, Rerrich Béla mellett) az ötödik helyen végzett. Hegedűs Frigyes (1920–2008) az öttusa egyéni küzdelmeiben 95 helyezési számmal a tizenkettedik helyen végzett. Szondy István (sz.: 1925) az öttusa egyéni küzdelmeiben 105 helyezési számmal a tizennyolcadik helyen, Karácson László (1918–2004) a harmadik szám után sérülés miatt feladta a küzdelmeket és a negyvenötödik helyen végzett. Nyéki Imre úszásban, a 400 méteres gyorsúszásban, a középfutamban már nem indult el, és helyzetlenül végzett. A vívás egyéni küzdelmeiben Berczelly Tibor a kard egyéniben, a középdöntőben, Hatz József a tőr egyéniben az első fordulóban, Henneyei Imre a párbajtőr egyéniben a második fordulóban kiesett és helyzetlenül végzett. Joós Miklós (1906–1990) a művészeti versenyek, irodalom, epikai művek versenyszámában *Modern pentatlon* című művével helyzetlenül végzett, de műve dicséretet kapott.

Az itt nyert tíz arany, öt ezüst és tizenhárom bronzérem a nemzetek közötti pontverseny negyedik helyére emelte a magyar sportolókat, többek között Olaszországot és Franciaországot is megelőzve.

Az 1948. évi londoni olimpiai szereplés

<i>Név</i>	<i>Legutolsó rendfokozata</i>	<i>Sportága</i>	<i>Helyezések</i>	<i>Egyesülete az olimpia idején</i>
Baranyai László	alezredes	torna	3., 9., 16., 16., 20., 30., 38., 41.	Postás SE
Berczelly Tibor	őrnagy	vívás	1., 9.	Csepeli MTK
Hatz József	ezredes	vívás	5., H.	Újpesti TE
Hegedűs Frigyes	alezredes	öttusa	12.	Csepeli MTK
Hennyei Imre	alezredes	vívás	5., 41.	Budapesti Vasas
Joós Miklós	alezredes	művészeti versenyek	h.	Egyesületen kívüli
Karácson László, bozsoki	őrnagy	öttusa	45.	Csepeli MTK
Kárpáti Rudolf	vezérőrnagy	vívás	1.	Budapesti Vasas
Kovács Pál	dandártábornok	vívás	1., 3.	Ganz -Vasas
Maszlay Lajos	ezredes	vívás	3., 5.	Csepeli MTK
Nyéki Imre	alezredes	úszás	2., h.	Előre SC
Papp Bertalan	ezredes	vívás	1.	Csepeli MTK
Szondy István	hadnagy	öttusa	18.	Budapesti Épületszerelő SK
Takács Károly	alezredes	sportlövészet	1.	Budapesti Partizán SC

2012. London

A hivatásos katonasportolók közül az idei olimpiai játékokra az 1979-ben született Kővágó Zoltán százados szerzett kvalifikációt. Kővágó százados a Magyar Honvédség 86. Szolnok Helikopter Bázis Kiképzési Főnökségen teljesít szolgálatot, a bázis testnevelő tisztjeként.

Eddig három olimpián vett részt. 2000-ben, Sydneyben nem ért el helyezést, az atlétika diszkoszvetés selejtezőcsoportjában érvényes kísérlet nélkül kiesett. A 2004-es, Athénban rendezett olimpián az atlétika diszkoszvetés versenyszámában 67,04 méteres dobásával ezüstérmes lett. 2008-ban Pekingben a diszkoszvetés selejtezőcsoportjában 60,79 méteres dobásával a tizedik. helyen végzett, nem jutott a döntőbe, összesítésben a huszonegyedik helyen végzett.

A Szolnoki MÁV SE versenyzője volt első olimpiája idején, később 2001-től 2010-ig a Budapesti Honvéd Sportegyesület versenyzője, majd a jobb felkészülése érdekében 2011 májusában a Szolnoki Honvéd Sportegyesülethez igazolt. Szolnokon előljárói minden segítséget megadnak a jó szerepléséhez. Tiszavárkonyon él, ahol 2004-ben a község első díszpolgárává választották.

Pályafutása során 1998-ban junior világbajnok volt, 1999-ben és 2001-ben megnyerte az U23-as (23 éven aluliak) világbajnokságot. 2001 és 2011 között összesen hét magyar

bajnoki címet szerzett diszkoszvetésben. 2011-ben a Puskás Ferenc Stadionban dobott 69,50 méteres eredményével a világranglista vezetője volt az elmúlt évben.

2012. május 4-én a Budapesti Honvéd SE versenyén, az egyesület Tüzér utcai pályáján dobott 68, 21 méteres teljesítménye a világ idei legjobb eredménye.

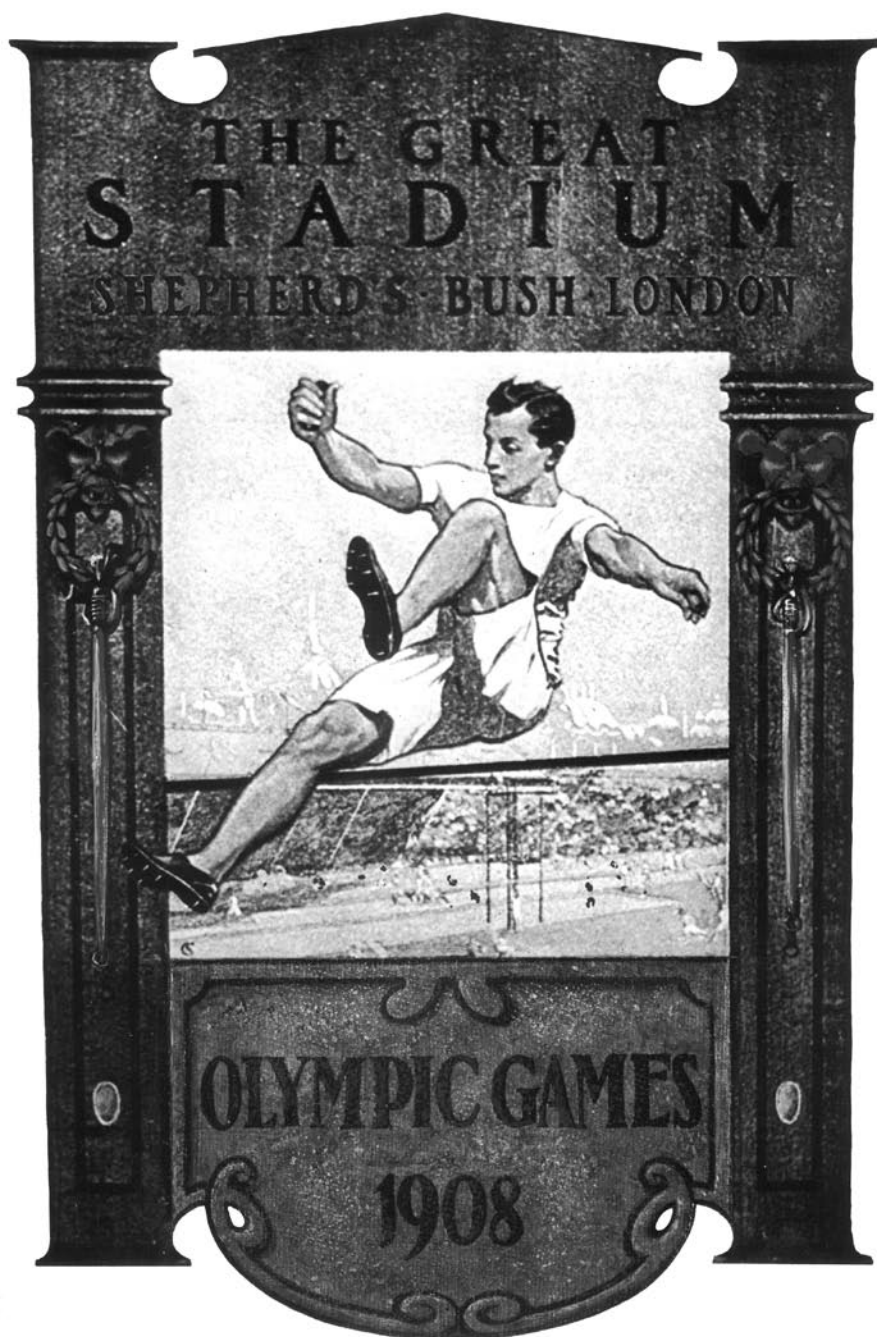
Nagy várakozással tekint minden magyar sportszerető ember a honvédség berkein belül és kívül Kővágó százados londoni szereplése elé. Ha sikerülne a fentebb említett egy éven belüli dobásait megismételni Londonban, az olimpián 2012. augusztus 6-án a diszkoszvetés selejtezőiben, majd augusztus 7-én a döntőben, az valószínűleg egy újabb érmet jelentene a hivatásos katonasportolóink számára tizenhat év szünet elteltével Martinek János őrnagy 1996-ban, Atlantában szerzett bronzérme után. A fenti adatokat összegezve jól látható, hogy London sikeres város volt a magyar hivatásos katonaoimpikonok szereplését illetően.

FELHASZNÁLT IRODALOM

Aján Tamás (főszerk.): Magyarok az olimpiai játékokon 1896–2004. Budapest, 2005.

Győr Béla – Klész László: Katonaolimpikonok – Magyar hivatásos katonasportolók a modernkori olimpiai játékokon. Budapest, 2012.

A képek a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeumban, a Magyar Sportmúzeumban, a hozzátartozók és a szerző archívumában találhatóak.

Az 1908-as londoni olimpia angol nyelvű plakátja

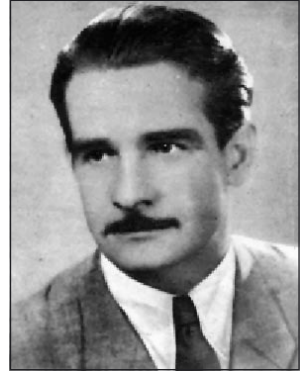

Az 1948-as londoni olimpia angol nyelvű plakátja

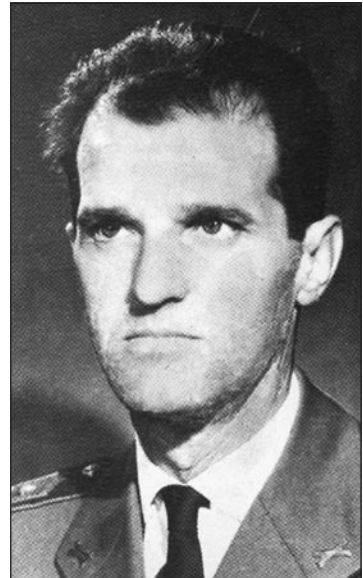
*Zulawsky Béla,
az 1908-as olimpia ezüstérmes kardozója*

*Berczelly Tibor
olimpiai bajnok kardvívó*

*Takács Károly
olimpiai bajnok sportlövő*

*Kárpáti Rudolf
olimpiai bajnok kardvívó*

Takács Károly a lőállásban

*Nyéki Imre
olimpiai ezüstérmes úszó*

*Papp Bertalan
olimpiai bajnok kardvívó*

*Kovács Pál
olimpiai bajnok kardvívó*

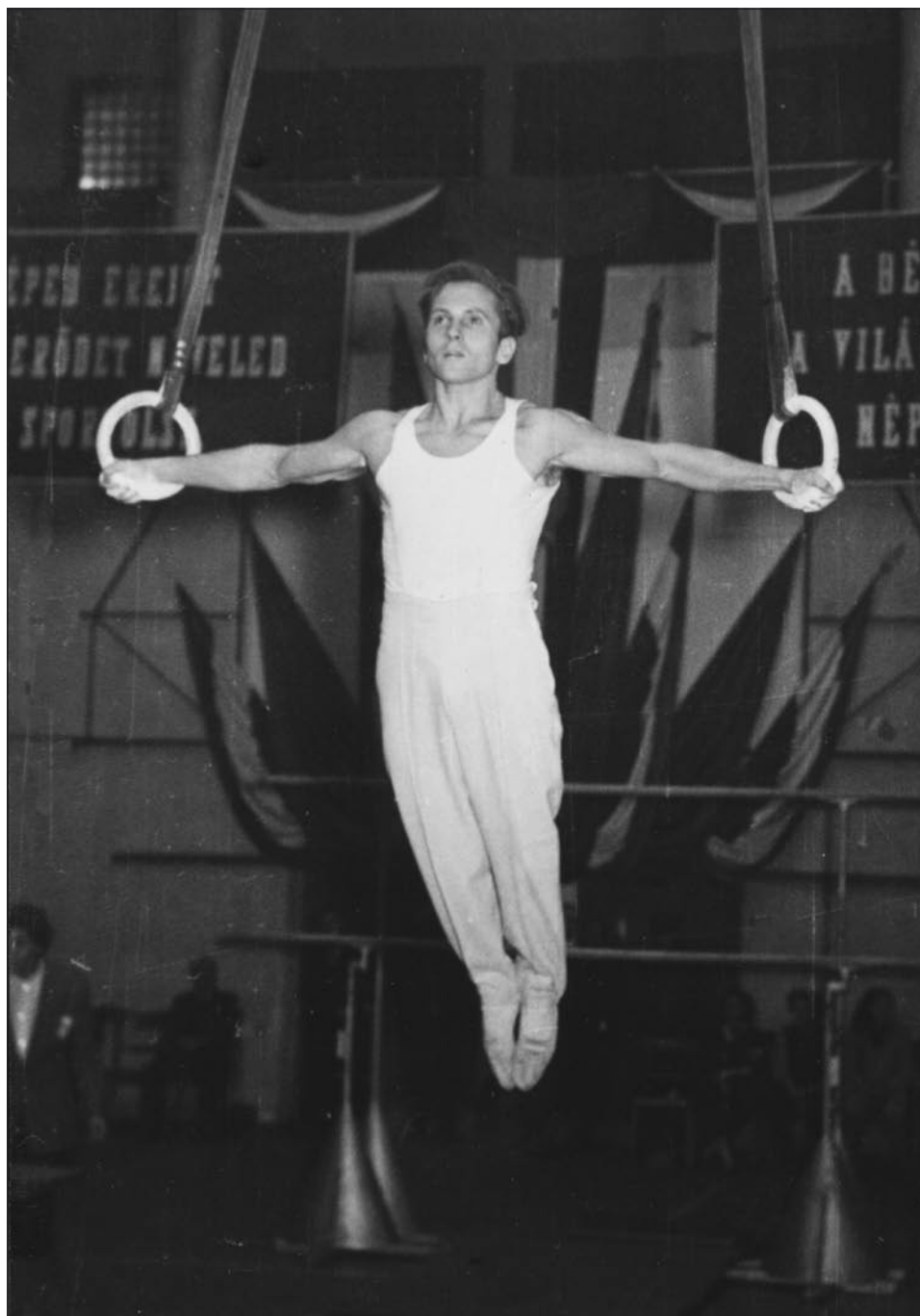
Maszlay Lajos olimpiai bronzérmes párbajtőröző

*A 2012-es londoni olimpia
angol nyelvű plakátja*

*Kővágó Zoltán
olimpiai ezüstérmes diszkoszvető*

*Baranyai László
olimpiai bronzérmes tornász*